

Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2026

KH 7.9.2026 § 285
449/02.05.01.01/2026

Valtiovarainministeriö on lähettänyt kunnille kirjeen kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemisesta vuonna 2026. Hakuaika on 29.9.2026 klo 16.15 mennessä. Hakemuksessa tulee arvioida erityisesti vuoden 2026 tilannetta.

Kunnan valtionosuutta voidaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 27 §:n mukaan korottaa hakemuksesta harkinnanvaraisesti valtion talousarvion rajoissa, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavia toimenpiteitä. Toimenpiteet aikatauluineen ja euromääräisine vaikutuksineen on esitettävä valtionosuuden korotusta koskevassa hakemuksessa. Jos toimenpiteitä ei ole päätetty hakuajan loppuun mennessä, on hakemukseen merkittävä se, milloin valtuusto käsittelee ne ja mitkä toimenpiteet ovat. Valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Valtionosuuden korotus voidaan seuraavina vuosina jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää alennettuna, jos esitettyjä toimenpiteitä tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu. Mainitun lainkohdan perusteella ministeriö asettaa valtionosuuden korotuksen käytölle seuraavat ehdot hyväksytyn talouden tasapainotussuunnitelman lisäksi:

1. Korotus ei saa aiheuttaa vastaavan suuruista, kunnan omassa päättävävallassa olevien menojen lisäämistä. Tämä koskee sekä käyttötalous että investointimenoja. Korotus on tarkoitettu tukemaan kunnan omia talouden tervehdyttämistoimenpiteitä, joihin kunnan on syytä varautua avustuksesta riippumatta.
2. Korotus on tarkoitettu varautumiseen niihin talouden tervehdyttämistarpeisiin, jotka ovat syntyneet kunnan talouden aikaisemman kehityksen takia. Tällaisia tarpeita ovat muun muassa varautuminen lainanhoitokustannuksiin, alijäämien kattamiseen ja tiedossa oleviin tuloperusteiden jo tapahtuneisiin muutoksiin.
3. Kunta toteuttaa kuntalain 118 §:n mukaisen arviointiryhmän ehdotuksen mukaiset toimenpiteet palveluiden edellytyksen turvaamiseksi. Edellä mainittu ehto koskee niitä kuntia, joihin on asetettu mainitun lain 118 §:n mukainen arviointiryhmä.

Kemijärven kaupunki on toteuttanut vuosina 2020-2022 talouden sopeuttamisohjelman ja saanut vuodesta 2015 alkaen kertyneet alijäämät katettua kokonaisuudessaan säädetyssä ajassa vuonna 2021. Vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaan kaupungilla on kertyneitä ylijäämiä 16,6 milj. euroa. Vuoden 2026 ennakkollisen tuloennusteen mukaan vuoden 2026 tilinpäätös on n. 0,5 milj. euroa alijäämäinen. Vaikka kaupungilla on velkaa/asukas enemmän kuin keskimäärin Suomen kunnilla, ei kaupungilla ole mahdollisuutta saada valtionosuuden korotusta vuodelle 2026.

Valtiovarainministeriön kirje on **liitteenä**.

Esittelijä

Vt. kaupunginjohtaja Säärelä Marjo Kemijärvi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus toteaa, että valtiovarainministeriön asettamat harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehdot eivät täyty Kemijärven kaupungin osalta ja siksi kaupunki päättää olla hakematta harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuodelle 2026.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta, että valtiovarainministeriön asettamat harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehdot eivät täyty Kemijärven kaupungin osalta ja siksi kaupunki päättää olla hakematta harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuodelle 2026.

Tiedoksi

Talous- ja kehittämisjohtaja